

Balasure, saa at derefter kun Nikobarøerne var tilbage af de tidligere danske Besiddelser. Den 24. Decbr. afgik Galathea fra Kalkutia, hvor Kamp-hövener paa Grund af sit slette Helbred havde forladt Ekspeditionen, til Nikobarøerne, der ifølge de tildelte Instruktioner skulde nøje undersøges med Hensyn til Kolonianlæg. Under Vejs besøgte den til Andamanøerne hørende ubeboede, vulkanske Ø Barren Island. Skibet opholdt sig derpaa fra 3. Jan. til 25. Febr. 1846 ved Nikobarerne, og der foretoges en særdeles grundig Undersøgelse af dem, hvorom Indberetninger, der findes i Billes Rejseberetning, sendtes til København. Den daværende Guvernør for de dansk-ostindiske Besiddelser, Etatsraad P. Hansen¹⁾ deltog i en Del af Undersøgelserne. Resultatet af disse tillige med, hvad der angaar de tidligere Ekspeditioner til Nikobarøerne, findes i det følgende af denne Afhandling.

Fra Nikobarerne sejlede Galathea til Pulo Penang, gennem Malakkastrædet til Singapore og efter et kortvarigt Ophold her gennem Rhio- og Bankastræderne til Batavia, hvor der gjordes et

Ophold fra 22. April til 12. Maj. Der foretoges en Udflugt i Distriktet Preanger. Det havde fra først været Bestemmelsen at anløbe Samarang paa Javas Nordkyst, men dette maatte opgives paa Grund af Tidens Knaphed. Der sejlede derfor ad den korteste Vej til Manila gennem Caspar (Gaspar)stræets v. Løb (Machlefieldstrædet) og mellem Anambas og Natunas Arkipelerne. Efter et kort Ophold i Manila sejlede Galathea d. 9. Juni til Kina, hvor Ekspeditionen besøgte Macao, Hongkong, Kanton, Amoy, Chusan og Shanghai. I Kanton maatte Galathea yde Hjælp med bevæbnet Mandskab paa Grund af de indfødtes Trusler mod Faktorierne. Det sejlede fra Shanghai d. 10. Aug. sejlede gennem v. Diemens Stræde mellem Kiusiu og Arkipellet mellem Øerne Tanega Sima og Jacumo Sima, nærmede sig Kysten udfør Jeddø i Japan, hvis Havne da endnu var afspærrede for europæiske Skibe²⁾, og fik vel Tilladelse til at anløbe et andet Sted, men opgav dette paa Grund af Japanneres uvenskabelige Holning og forlod saa Asien, sejlede til Sandwichøerne³⁾.

Mindre Meddelelser.

Etnografi, Arkæologi og Musiketnologi i Grønland 1909. De af Kommissionen til Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland udsendte to Videnskabsmænd, Dr. phil. H. P. Steensby og Assistent ved Nationalmuseet Th. Thomsen, ankom i første Halvdel af Juni til Egedesminde og fortsatte derfra direkte til Kolonien Christianshaab inde i Diskobugten, hvis indre Strækninger fra Sydostbugten til Torsukatak-Isfjorden og Vaigattet de indtil Midten af Juli berejste i Konebaad, snart sammen, snart hver for sig, eftersom deres forskellige Interesser tillod det.

Assistent Thomsen foretog Gravundersøgelser paa forskellige Lokalteter mellem Nuk (S. S. V. f. Christianshaab) i Syd og Kekertak i Nord. For Gravgodset, som de gamle hedske Eskimoer plejede at medgive deres Døde, var Gravene som Regel forlængst plyndrede, men en omhyggelig systematisk Udgravning gav alligevel i flere Tilfælde interessante Resultater. Det største og vigtigste Udbytte gav dog Udgravningen af gamle forladte Bopladser og deres Køkkenmøddinger, der tit kunde opnaa en meget betydelig Tykkelse. Forholdsvis

¹⁾ Død 1880 som Konferensraad, efter i 1848—1851 at have været Regeringskommissær og fungerende Guvernør paa de dansk-vestindiske Øer.

lang Tid viedes Gravningen paa Bopladsen Sermermiut ved Jakobhavns Isfjord, der allerede er kendt for at have leveret et stort arkæologisk Materiale; desværre viste det sig navnlig her, at Frosten var en slem Hindring for Gravning i større Dybder.

Dr. Steensby foretog Studier paa de allerfleste nu beboede Pladser fra Christianshaab til Sarkak paa Nugsuaks-Halv-

²⁾ Hollænderne fik 1611 Tilladelse til at nedsætte sig paa Øen Desima ved Nagasaki, men behandledes næsten som Fanger. Efter at Amerikanerne med en Eskadre var komne til Japan 1853, sluttedes ved fredelige Forhandlinger en Handelstraktat, og efterhaanden blev der indgaaet Traktater med de fleste europæiske Magter, hvorved en Del Havne aabnedes, saaledes med Danmark 12. Jan. 1867. Efter at Japan i 1870 var bleven stillet under én Regent, Mikadocn, blev der 1874 givet fremmede uhindret Adgang til alle Dele af Landet.

³⁾ En populær Fremstilling af Begivenhederne paa Galatheas Rejse er udkommen under Titlen Galatheas Reise omkring Jorden, Erindringer fra 1845—47. Kbh. 1852. — Thornam, Skizzer optagne paa Corvetten Galatheas Jordomsejling, 1852 (?) har ogsaa livlige Skildringer af forskellige af de Egne, der besøgte, og gode Billeder, udførte i Stentryk.

oen og Ujaragssugssuk paa Disko. Det var den materielle Kultur, Redskaber, Redskabsbrug og Erhvervsmetode, der undersøgte dels med Hensyn til, hvorledes det, der er bevaret af den ældste originale Kultur, har formet sig efter Diskobugten's ejendommelige naturlige Forhold, dels for at faa klart, hvorledes Eskimokulturen er omformet under Civilisationens Paavirkning. I begge Henseender mener Dr. Steensby at have gjort interessante lagttagelser, og i Særdeleshed er det lykkedes at finde Materiale til Paavisning af, at Diskobugten har spillet en for hele Vestgrønland betydningsfuld Rolle ved Tillem্পningen af europæiske Redskaber til eskimoisk Fangstbrug.

Den 18. Juli gik begge de nævnte Videnskabsmænd i Jakobshavn ombord i den Kgl. Grønlandske Handels Skib »Godthaab», Kaptajn H. Schouby. I fremherskende klart og godt Vejr gik »Godthaab» ud gennem Vaigattet og opover Melvillebugten til Kap York, hvor Stedets i Ojeblikket to eneste Eskimofamilier toges ombord. Tildels sinket af Taage fortsattes Sejladsen om i Wolstenholm Sundet, hvor »Godthaab» lagde sig for Anker i North Star Bay. Inde ved denne beskyttede Bugt, der danner en god naturlig Havn, og i Nærheden af Eskimopladsen Umanak, der har Navn efter et ejendommeligt taffelformigt Bjærg, opførtes med Assistance af de medbragte og tilstedeværende hedenske Eskimoer i Løbet af kort Tid Handels- og Missionsstationen »Nordstjærnens», bestaaende af to Huse, der skal tjene som Bolig og Oplagsrum for de to Danskgrønlandere Pastor Gustav Olsen og Overkateket S. Rosbach, der af det danske Missionselskab er antagne til at virke blandt Polareskimoerne mellem Kap York og Smithsund, og som efterledes deroppe med deres Familier. Udvælgelse af Plads til Stationen og Arbejdet med dens Opførelse lededes af Kaptajn Schouby i Forening med Forfatteren Knud Rasmussen, der var Missionselskabets Befuldmægtigede og Repræsentant paa Ekspeditionen.

Saa vel ved Kap York som i Særdeleshed ved North Star Bay blev der drevet Studier i forskellige etnologiske Retninger. Med Assistance af Knud Rasmussen opkøbte Assistent Thomsen en smuk Samling af etnografiske Sager til Nationalmuseets etnografiske Afdeling. Dr. Steensby fortsatte sine etnografiske Studier i de ny Omgivelser, der bød betydeligt renere, mere upaavirkede lagttagelsesobjekter end Diskobugten; desuden blev samtlige tilstedeværende voksne Polareskimoer maalt og fotograferet antropologisk.

Knud Rasmussen kunde paa Grund af sin stærke Optagethed af praktisk Virksomhed med Stationens Anlæggelse ikke faa Tid og Lejlighed til en Fortsættelse af sine Indsamlinger af Sagn og folkloristisk Materiale; men han havde benyttet Lejligheden med Skibsekspeditionen til at faa iscenesat kyndige musiketnologiske Undersøgelser blandt Eskimoerne. I denne Anledning medfulgte paa Bekostning af Carlsbergfonden den norske Komponist Christian Refsaas, der med Knud Rasmussen's Hjælp navnlig ved North Star Bay gjorde store fonografiske Indsamlinger af de højest ejendommelige, af al civiliseret Musik upaavirkede Melodier, som de hedenske Eskimoer synger til Ledsagelse af Trommeslag og Dans. Liggende Indsamlinger foretoges ogsaa i det sydligere Vestgrønland paa Steder, hvor Knud Rasmussen fra sine Rejser vidste, at Rester af de gamle Eskimoviser endnu var i Behold. I Særdeleshed var dette Tilfældet i Umanak's Distrikt ved Bopladserne Umanatsiak, Ikerasak og Nugsuak.

Efter endt Arbejde med Stationens Opførelse bragte

»Godthaab» de to Eskimofamilier tilbage til Kap York og sejlede derfra til Kolonien Umanak, hvor Passagererne gik fra Borde og flyttede over i den Kgl. Grøn. Handels Dampner »Hans Egede», der kort forinden var ankommen, og som atter den 18. August forlod Umanak for over Egedesminde og Godthaab at gaa tilbage til København. I Egedesminde gik Nordpolens Opdager, Dr. Frederick A. Cook ombord og rejste med til Danmark.

Den norske Ekspedition til Spitsbergen 1909 bestod ialt af 15 Mand under Ritmester Gunnar Isachsens Ledelse. Geologer var Kandidaterne Hoel og Høltedahl. Topograferne var Artillerikaptajn Laurantzon og Ingeniør Koller.

Marinefartøjet »Farm», Kaptajn Hermansen, var af Stationen stillet til Ekspeditionens Disposition.

Ekspeditionen gik fra Kristiania den 16. Juni og returnerede dertil 18. September.

De topografiske Partier arbejdede indtil Midten af August mellem Isfjorden og Kingsbay samt paa Øen Prince Charles Foreland, saavel ved Kysterne som i det Indre af Landet.

Sidste Halvdel af August arbejdede nævnte Partier paa Nordsiden af Spitsbergen, i Terrænet mellem Danskeøen og Woodbay.

De geologiske Partier foretog i Juli Undersøgelser paa Prince Charles Foreland, paa Kyststrækningen Øst for Forelandssundet samt paa Halvøen mellem Englishbay og Kingsbay. Der paavistes store Forkastninger paa begge Sider af Forelandssundet. Dette og de tilstedende Kyster danner i det væsentlige et indsunket Omraade, hvor yngre Formationer er opbevaret.

Paa Brøgger's-Halvø — mellem Kingsbay og Englishbay — studeredes de karbonske Aflejringer.

I de første Dage af August udførtes en Del Maalinger til Bestemmelse af Lilliehöökbræens Bevægelse og Ablation. De i 1907 udlagte Mærker genfandtes, saa man vil faa Bræens Bevægelse i Løbet af to Aar. Derefter undersøgte de forskellige krystalinske Skifre og Eruptiver i det Indre af Landet i Egnen mellem Crossbay og Liefdebay. I de sidste 14 Dage af August studeredes Devon mellem Redbay og Rensdyrhalvøen, hvor der fandtes et Felt af krystalinske Skifre, begrænset mod den omgivende Devon af Forkastninger.

I den første Uge af September arbejdede den hele Ekspedition paa begge Sider af Forelandssundet og i Egnen omkring Green Harbour.

Under Ekspeditionens Arbejde i Land opløddede »Farm» Kingsbay og den nordre Del af Forelandssundet paa Grundlag af de af Ritmester Isachsen tidligere udarbejdede Kort.

Vejret var fra et topografisk Synspunkt uheldigere end i de nærmest foregaaende Aar. Der var megen Taage, og ligesom over hele Norge, maaske med Undtagelse af Finnmarkens Amt, megen Regn.

Isen gik sent op i Bayerne. Forelandssundet, der i Aarene før 1906, som Regel har været temmelig isfrit omkring Midten af Juni, gik saaledes i Aar op først efter Midten af Juli. Paa Nordkysten laa Isen næsten hele Sommeren meget nær Land. Først i de sidste Dage af August satte den fra efter et Par Sondenstorme.

Der er hjembragt et betydeligt Materiale, som nu er under Bearbejdelse.